

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

ההבדל בין שילה לירושלים

משנה: אין בין שילה לירושלים, אלא שבשילה אוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה (בכל מקום שיוכל לראות משם את שילה) ובירושלים לפני מן החומה. וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים. קדושת שילה יש אחריה היתר (כשחרבה שילה הותרו הבמות), וקדושת ירושלים אין אחריה היתר.

(י' א') (שקיל וטרי לגבי קדושה ראשונה אי קידשה לעתיד לבוא, ואמרינן) תנאי היא, **דתנן:**

אמר רבי אליעזר: שמעתי כשהיו בונין בהיכל עושין קלעים להיכל, וקלעים לעזרה. אלא שבהיכל בונין מבחוץ, ובעזרה בונין מבפנים.

ואמר רבי יהושע: שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית, אוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה. מפני שקדושה ראשונה, קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא.

מכלל דרבי אליעזר סבר: לא קידשה לעתיד לבוא.

אמר ליה רבינא לרב אשי: ממאי? דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא. ומר מאי דשמיע ליה קאמר, ומר מאי דשמיע ליה קאמר. וכי תימא קלעים לרבי אליעזר למה ליה? לצניעותא בעלמא.

אלא, כי הני תנאי, **דתנאי:** אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: למה מנו חכמים את אלו?¹ שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשום. אבל הראשונות, בטלו משבטלה הארץ. אלמא קסבר: קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא.

ורמינהו: אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: וכי אלו בלבד היו? והלא כבר נאמר² "שְׁשִׁים עִיר כָּל חֶקֶל אֶרֶץ", וכתוב "כָּל אֶלֶה עָרִים בְּצֻרֵת חוֹמָה גְבוּהָ", אלא למה מנו חכמים את אלו? שכשעלו בני הגולה מצאו אלו ומנאום. (י' ב') ולא אלו בלבד, אלא כל שתעלה לך מסורת בידך מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון, כל המצוות הללו נוהגין בה, מפני שקדושה ראשונה, קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא.

(י' ב') קשיא דרבי ישמעאל אדרבי ישמעאל!

תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל ברבי יוסי.

ואיבעית אימא: הא רבי אלעזר בר יוסי אמרה. **דתנאי:** רבי אלעזר ברבי יוסי אמר: "אֲשֶׁר [לא] לוֹ חֹמָה", אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן.

1. עיירות נמנו בפרק בתרא דערכין לענין בתי ערי חומה, לומר שהיו מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, ואין שם יותר מתשעה. ולמה מנאום, והלא הרבה היו שם, והתם נמי תנן: וכל כיוצא בהן. רש"י.

2. דברים, פר' דברים, ג.ד.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית: פסקו רוב ככל הראשונים, כדעת רבי יהושע, שמקריבין אע"פ שאין בית. והנכנס לשם, חייב כרת. וביאר הרמב"ם ששונה קדושת המקדש וירושלים משאר ארץ ישראל, שהיא מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה.³ ודעת הראב"ד שאפילו למאן דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא, לא אמר אלא לשאר ארץ ישראל; אבל לירושלים ולמקדש לא אמר. לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת.⁴

הקרבה בזמן הזה: כתב בעל כפתור ופרח, אחר שהענין כן, הנכנס היום, שאנו טמאים, במקום הבית, חייב כרת. והסכים בזה מה"ר ברוך ז"ל (בעל ספר התרומה). גם כי אמר אלי בירושלים, כשהבאתי אליו זה הספר לעבור עליו ולהגיהו, שרבינו יחיאל דפריש ז"ל אמר לבא לירושלים, והוא בשנת שבע עשרה לאלף הששי, ושיקריב קרבנות בזמן הזה.⁵ והחינוך כתב, שאין חיוב להקריב קרבן בבית המקדש עכשיו שהוא חרב.⁶

3. זה לשון הרמב"ם: "כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה - לא נתקדש קדוש גמור. וזה שעשה עזרא שתי תודות - זכר הוא שעשה, ולא במעשיו נתקדש המקום, שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותמים. ובמה נתקדשה? בקדשה ראשונה שקדשה שלמה, שהיא קדשה העזרה וירושלים לשעתה, וקדשה אותן לעתיד לבוא. לפיכך מקריבין הקרבנות כלן אף על פי שאין שם בית בנוי... ולמה אני אומר במקדש וירושלים שקדשה ראשונה קדשתן לעתיד לבוא, ובקדשת שאר ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא? לפי שקדשת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה; והרי הוא אומר: "והשמותי את מקדשיכם" (ויקרא כו, לא), ואמרו חכמים: אף על פי ששוממין - בקדשתן הם עומדין. אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים; וכיון שנגלחה הארץ מידיהם - בטל הכבוש, ונפטרה מן התורה מן המעשרות ומן השביעית, שהרי אינה ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה, לא קדשה בכבוש אלא בהזקה שהחזיקו בה, ולפיכך כל מקום שהחזיקו בו עולי בבל ונתקדש בקדשת עזרא השנייה הרי הוא מקדש היום, ואף על פי שנגלחה הארץ ממנו, וחזב בשביעית ובמעשרות, על הדרך שבארנו בהלכות תרומה (א, כו)."

4. מקורות: רמב"ם וראב"ד (הל' בית הבחירה ו, יד-טז; ספר המצוות, לא תעשה ז). תוספות (זבחים ס"ב א', ד"ה ואחד, עיי"ש). יראים (ס' רעז). התרומה (הל' ארץ ישראל). סמ"ג (לא תעשה שלב-שלג). החינוך (מצווה שסב-שסג). ריטב"א (מגילה י' ב', ד"ה ולענין). כפתור ופרח (פרק ו). ר"ן (חי' שבועות ט"ז א', ד"ה ולענין). ועוד.

5. ואני, מטירדתי להשלים עמו המלאכה, לא שאלתיו מה נעשה מטומאתנו, ואנא הכהן המיוחס. אנכי בדרך לפני שילה שב למקומי, נזכרתי הלכה שאין לחוש על הטומאה, כדאמרינן בתמורה פרק יש בקרבנות (י"ד א') שקרבנות צבור דוחין את השבת ואת הטומאה, וכו'. עיי"ש.

6. ור' תשובתו המפורסמת של החת"ס לחותנו, רעק"א (שו"ת חת"ס ח"ב, י"ד, ס' רלו), שאין מניעה עקרונית להקריב בזמן הזה, אלא שהשלטון הישמעאלי אינו מאפשר זאת. אמנם ר' שו"ת ציץ אליעזר (ח"י, ס' ז). ור' מאמרו של הרב הראל דביר, 'הקרבה בלא בית - זכות שהיא חובה' (נדפס ב'האוצר', יח, אב תשע"ח, עמ' טז-עח). מקורות: החינוך (מצווה תמ). כפתור ופרח (פרק ו).